

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Alia quædam ad plenam gratiæ habitualis notitiam conducentia:
Vbi etiam de filiatione adoptivâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SEXTA.

Alia quaedam ad plenam gratiae habitualis notitiam conducentia: ubi etiam de filiatione adoptiva.

I. Cur gratia habitualis sit participatio naturae divinae.

Nihil apud Theologos frequentius, quam gratiam esse participationem naturae divinae; hic ergo in quo participatio ista consistat, declarandum. Dico itaque breviter, ideo gratiam appellari naturae divinae participationem, quia exigit ut ei in quo est, detur visio beatifica, per quam Deus se homini peculiari modo communicat, reddimurque divinae consortes naturae. Hanc ergo cum connaturaliter petat gratia, ita ut homini in ea decedenti negari sine vi aliqua visio non possit, jure hoc nomine censetur naturae divinae participatio. Qua de re infra, Disp. 124. sect. primam, iterum recurret sermo.

II. Utrum gratia ex natura sua reddat hominem sanctum.

Quaeres: utrum gratia habitualis, quam supra sect. primam dari contra haereticos ostendimus, esseque veram & physicam qualitatem animae intrinsicam, eique inhaerentem; quaeres, inquam, utrum haec qualitas per se & naturam suam reddat hominem sanctum & Deo gratum, an vero haec denominatio sancti & justi ab acceptance Deo extrinseca proveniat, gratia autem non causa, sed signum tantummodo sit hujus effectus ac denominationis.

III. Negant aliqui gratiam ex se reddere hominem amicum Deo.

Quorundam, etiam inter orthodoxos opinio est, gratiam non habere ex natura sua ut hominem sanctum ac justum reddat, & amicum Deo, sed hoc ab extrinseca Dei acceptance procedere. Ratio eorum est; amicitia siquidem tantum est inter aequales, gratia autem habitualis, cum sit quid creatum, non potest hominem reddere Deo aequalem, sed quantumvis eam quis habet, infinita eum inter & summum Numen est distantia.

IV. Ostenditur gratiam ex natura sua reddere hominem sanctum.

Dicendum nihilominus gratiam habitualemente ex se & praedicatis suis intrinsicis hunc effectum tribuere, hominemque sanctum, justum & amicum Deo constituere: ita communis Theologorum sententia. Ratio est: nec enim ulla apparet implicancia cur dari nequeat entitas aliqua creata, quae hunc effectum per se & sua praedicata intrinsicam tribuat, ut mox ostendam; ergo de facto hoc de gratia habituali est asserendum, cum Patres & Concilia supponere semper videantur gratiam nos justos reddere, & veram esse animae sanctificationem; nec unquam eam dicunt esse tantum signum justitiae, amicitiaeque inter Deum & hominem tesseram.

V. Quo sensu amicitia tantum sit inter aequales.

Ad fundamentum contrariae sententiae, quod scilicet amicitia tantum reperitur inter aequales, dico, licet ad amicitiam quoad omnes accidentales circumstantias completam hoc ab Aristotele & aliis requiratur, essentialis tamen amicitiae conceptus id non postulat, sed in eo situs est, ut quis alium propter ipsum, seu ob bonitatem in illo repertam amet, quantumvis amantem inter & amatum maxima sit in dignitate inaequalitas; Reges quippe ac Principes videmus in alios longè sibi in conditione inferiores hujuscemodi frequenter affectu ferri, omnèsque qui tali eos amore prosequuntur, censere sibi amicos, cuiuscunque demum sortis aut gradus sint.

In quo sensu sit conceptus essentialis amicitiae.

Quod verò gratia hominem reddat hujuscemodi modi amore dignum, inde constat, quod nimium peculiari modo, ut diximus, animam ornet, summèque reddat amabilem, & insuper odium à Deo respectu animae eam habentis excludat, cum ut postea dicemus oppositionem habeat cum peccato mortali, quod est radix & causa odii. Cum itaque odio opponatur, indicio est peculiarem cum amore habere connexionem, eumque subiecto suo conciliare: sicut in humanis venustas & pulchritudo corporis, & aliae qualitates, ut sapientia, nobilitas, suavitas morum, &c. ad hunc effectum saepe moveat corporis eas oculis intuentes.

VI. Declaratur quo pacto gratia hominem reddat dignum amore amicitiae.

Hinc ulterius infero, gratiam per se & praedicata sua intrinsicam nos denominare filios Dei adoptivos, nec ad hoc opus esse ullam extrinsecam acceptance Deo. Ratio desumitur ex dictis: gratia enim, ut ostensum est, per se & entitatem suam intrinsicam hominem reddit sanctum, justum & amicum Dei, petitque visionem seu beatitudinem subiecto cui inest, & consequenter dat ei jus ad haereditatem, hoc autem est fieri filium adoptivum in personam extraneam, & realiter à Deo distinctam, seu non habente filiationem naturalem. Haec communis fere est Theologorum sententia, paucis cum Bellarmino libro secundo de Justificatione, cap. 16. docentibus contrarium.

VII. Gratia per suam entitatem intrinsicam reddit hominem filium Dei adoptivum.

Quaeres, utrum habitus charitatis, posito quod à gratia distinguatur, tribuat etiam illi in quo est filiationem adoptivam? Communior multò inter Theologos sententia est negativa. Ratio est: habitus siquidem charitatis ex natura sua ordinatur ad operationem, estque principium actuum supernaturalium charitatis effectivum, in hoc autem non est situs conceptus filiationis adoptivae, ut constat, posse namque alium amare non est esse filium ejus adoptivum, nec habere jus ad haereditatem. Et licet concederemus actus supernaturales amoris Dei, ab habitu charitatis elicitos, esse per se gloriae meritorios de condigno, non tamen hominem actus illos producentem constituerent Filium Dei, gloria siquidem in hoc casu per modum mercedis ei deberetur, non per modum haereditatis, quod tamen est necessarium ad conceptum Filii adoptivi.

VIII. Utrum Charitas, si à gratia distinguatur, tribuat filiationem adoptivam.

Gloria bene operanti, non per modum haereditatis debetur, sed mercedis.

In sola ergo gratia habituali consistit hominis justificatio & sanctificatio, conceptusque essentialis filiationis adoptivae. Unde si nec habitus charitatis, nec ullus alius habitus supernaturalis esset in animà, gratia nihilominus hominem justificaret, redderetque Filium Dei adoptivum: quod in nostrà sententià clariùs constat, qui gratiam ita cum peccato mortali pugnare dicemus, ut nec divinitus consistere simul possint. Si tamen dicere quis velit, charitatem & reliquos habitus supernaturales spectare ad complementum aliquod justitiae, praesertim cum Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7. dicat justificationem fieri per susceptionem gratiae & donorum, non abnuo. Sola tamen gratia, ut dixi, est essentialis sanctificatio, utpote quae sola est natura, ut ita dicam, in ordine supernaturali, & ad quam charitas & alii habitus veluti ad radicem sequuntur: unde pro aliquo priori ad horum donorum infusionem sit essentialis justificatio.

IX. Si sola gratia habitualis esset in animà, hominem sanctificaret.

Charitas & alii habitus spectant ad complementum aliquod justitiae.

Quaeres tandem, utrum conceptus sancti & Filii adoptivi constitui possit per denominationem extrinsecam. Quoad denominationem sancti, existimo illam proprie tribui non posse, nisi per formam intrinsicam; sanctum quippe idem est ac perfectum

X. Conceptus proprius sancti & justus requirit formam intrinsicam.

perfectum, qui conceptus sine formâ intrinsecâ videtur haberi in rigore non posse, quicquid sit de sanctitate aliqua imperfecta & metaphorica. Et idem existimo de conceptu *justi*.

XI. *Silatio adoptiva fieri potest per denominationem extrinsecam.*

Quoad conceptum verò *Filii adoptivi*, si per Filium adoptivum non intelligatur aliud, quam quòd aliquis extrinsecè eligatur ad gloriam & beatitudinem, non video cur hoc facere nequeat Deus alicui, etiamsi nullam habeat gratiam habitualem, atque cum adoptare & dare jus ad hereditatem caelestem & aeternam, sicut homo unus alium adoptat ad hereditatem temporalem & terrestrem. Hæc tamen adoptatio non est tam perfecta, ac illa quæ fit per gratiam, aut aliam hujusmodi formam intrinsecam.

Idem censeo de denominatione *amici*: si enim per amicum solum velit quis, Deum decernere tot ac tanta, alicui bona concedere, quot concedere solet amico, potest is hoc sensu dici Dei amicus, cum enim singulari quadam ratione bene ei velit Deus, singularem etiam dici poterit ad se terminatam habere Dei benevolentiam & amorem. Existimo nihilominus, quanta ea cunque fuerint bona, quæ in ipsum confert Deus, nisi inter illa sit vel unio hypostatica, vel visio beatifica, vel gratia habitualis, vel forma aliqua sanctificans, hominem illum, quantumvis sit amatus à Deo, non futurum propriè Dei amicum.

XII. *Denominatio amici potest provenire à denominatione extrinsecâ.*

DISPUTATIO CXXII.

De condonationem extrinsecam.

DE NOMINATIONEM sancti & *justi* diximus sine formâ intrinsecâ dari non posse, sed ad hunc effectum, vel gratiam habitualem, vel quid simile in animâ existens esse necessarium. Nunc ergo ulterius inquirimus, utrum saltem sine hujuscemodi formâ intrinsecâ transire quis possit de peccatore in non peccatorem, ita nimirum ut nec gratiam habeat, nec peccatum: qua de re non levis est inter Theologos controversia, & ex æquo fermè divisi sunt Auctores, acriterque & prolixè de hac questione inter se disceptant: illam ego qua potero brevitate expediam.

SECTIO PRIMA.

Vtrum peccatum condonari possit extrinsecè.

I. *Non est hic sermo de actu quo peccatum retrahitur.*

NON hic quarimus an ad peccati remissionem requiratur dolor aliquis ex parte illius qui peccatum admisit, per quem scilicet illud retrahet, hoc enim propriè spectat ad materiam de poenitentia, ubi Deo dante examinabitur sed sive ponatur in peccatore actus retractationis sive non, quarimus utrum Deus per actum aliquem suæ voluntatis peccatum condonare possit, an ad peccati ablationem necessaria sit gratia habitualis, vel alia forma intrinsecâ oppositionem habens cum peccato, ut magis declarabitur numero sequente. Quamvis autem hæc disputatio præcipuè procedat de peccato personali, aliqua tamen subjungam de originali.

II. *Actum aliquem poenitentia ad peccati remissionem de lege ordinariâ requiritur.*

Peccata itaque mortalia de facto remitti diximus per formam intrinsecam, illam scilicet, per quam homo justificatur, quæ ubi infunditur peccata omnia mortalia expellit, & transfert de statu peccati in statum Filiorum Dei. Hic ergo quarimus, utrum saltem per divinam potentiam possit peccatum per condonationem extrinsecam seu voluntatem Dei, nihil in subiecto producendo intrinsecum remitti, imò nullo præcedente actu ex parte hominis justificandi. Dixi per divinam potentiam, de

Quarimus ergo, num per divinam

lege enim ordinariâ requiri saltem actum aliquem poenitentia ad remissionem peccati alibi ostendimus. Imò Suarez & alii putant hoc esse de Fide ob varia Scripturæ loca, poenitentiam ad peccatorum remissionem requirentia.

Notandum, sermonem hic esse de peccato habituali, non actuali, saltem ut plurimum, hoc namque pro uno saltem instanti remitti nequit, nec enim tolli potest dum est, quicquid autem est, unico instanti sit necesse est: existimo tamen in aliquo vero sensu remitti posse peccatum actuale, quando etenim quis in instanti A. commisit peccatum aliquod mortale, potest Deus immediatè postea ei infundere gratiam, per quam peccatum illud remittatur, sed in hoc casu nunquam fuit in illo homine peccatum habituale, sed solum actuale, ergo. Quod idem esset, si quis per quadrantem, vel horam in eodem peccato actuali persisteret & primo instanti quo cessaret, Deus ei infunderet gratiam.

III. *Sermo est præcipuè de peccato habituali.*

Quo sensu potest peccatum actuale remitti.

Notandum secundò, in peccato habituali tris reperiri, primò hoc quod est peccasse, quod nunquam tollitur nec tolli potest: secundò maculam moralem, quæ consistit in ipso actu præterito mortaliter manente: tertio privationem gratia, hæc (quicquid sit utrum in ratione peccati tolli possit per condonationem extrinsecam, de quo postea) propriè auferri nequit, nisi per mutationem Physicam, gratiam scilicet ipsam animæ infusam.

IV. *Tria quædam præterita in peccato habituali repeririuntur.*

Prima sententia negat posse peccatum per solam condonationem extrinsecam, & sine vel gratia habitualis

V. *Prima sententia negat*